

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav pedagogiky a sociálních studií

Bakalářská práce

Radek Řečinský

**PROJEKTOVÉ DNY ŽÁKŮ ZÁKLADNÍCH ŠKOL VE SPOLUPRÁCI
S ARMÁDOU ČESKÉ REPUBLIKY**

Olomouc 2022

Vedoucí práce: doc. PhDr. Martina Fasnerová, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Projektové dny žáků základních škol ve spolupráci s Armádou České republiky“ vypracoval samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

V Olomouci dne

.....

podpis autora práce

Chtěl bych poděkovat doc. PhDr. Martině Fasnerové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, věcné připomínky, cenné rady a odborný dohled.

Obsah

ÚVOD	5
1 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ.....	6
1.1 Vzdělávací kurikulum.....	6
1.3. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání	7
2 PROJEKTOVÁ VÝUKA JAKO JEDNA Z MOŽNÝCH VYUČOVACÍCH METOD NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH.....	10
2.1 Vymezení termínu „projektová výuka“ a „projekt“	13
2.3 Plánování a fáze vzdělávacího projektu.....	17
3 MOTIVACE.....	19
3.1 Druhy motivací z hlediska využití pro aktivní výuku	20
4 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY	24
4.1 Příprava občanů k obraně státu (POKOS)	25
4.1.2 Širší spolupráce armády a škol.....	27
5 REALIZACE PROJEKTOVÝCH DNŮ	31
5.2 Shrnutí a diskuze.....	42
ZÁVĚR	43
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	44
SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ	45
SEZNAM OBRÁZKŮ	49
SEZNAM ZKRATEK	50
PŘÍLOHY	51
ANOTACE	52

ÚVOD

Projektové dny na základních školách můžeme v posledních letech vnímat jako stále žádanější a u žáků oblíbenější. Nejde totiž jen o teoretické znalosti, ale žáci se mohou prostřednictvím těchto projektů seznámit s obory napříč různými odvětvími práce, v našem případě Armádou České republiky (dále AČR). Nejedná se tedy jen o nabytí teoretických znalostí, ale důraz je kladen zejména na propojení školního a pracovního světa s důrazem na praktickou zkušenost dětí, a s tím spojené získávání nových znalostí a dovedností. V neposlední řadě je stěžejní, aby byli žáci vedeni k samostatnému plnění úkolů, přebírali zodpovědnost za určitý úkol a uvědomovali si důležitost týmové spolupráce. Kooperace žáků slouží k efektivnímu rozvoji klíčových kompetencí.

Bakalářská práce je rozčleněna na dvě části, a sice na část teoretickou a část praktickou. Cílem předkládané bakalářské práce je analyzovat projektové vyučování na základních školách ve spolupráci s AČR. Zmíníme se také o důležitosti projektového vyučování a v neposlední řadě se zaměříme na spolupráci školních institucí s Armádou České republiky. Nastíníme i dobrovolné, humanitární a mírové sdružení dětí mateřských i základních škol nejen v České republice, ale i na Slovensku či v Norsku.

V první kapitole se budeme věnovat základnímu vzdělávání a v jejích podkapitolách konkrétnějším dokumentům jako např. vzdělávacímu kurikulu, Bílé knize nebo již výše zmiňovanému Rámcovému vzdělávacímu programu.

Druhá kapitola bude zaměřena na vzdělávací projekty, a v podkapitolách se seznámíme s dalšími projektovými metodami i s potřebnou terminologií pro pochopení problematiky. Budeme se věnovat plánování a fázím vzdělávacího projektu.

Třetí kapitola bude věnována problematice motivace, jež je nedílnou součástí každé činnosti, ať už v prostředí školním, pracovním nebo osobním. Třetí kapitolu si dále rozčleníme na podkapitolu, ve které se budeme věnovat vybraným druhům motivace.

Ve čtvrté kapitole popíšeme hlavní složku ozbrojených sil České republiky, a to Armádu České republiky. Pozornost bude věnována provázanosti resortu školství a resortu obrany. Specifičtěji se zmíníme o projektu s názvem „Příprava občanů k obraně státu.“

Pátá kapitola bude věnována praktické části, ve které popíšeme jednotlivé stanoviště, zahrnující názornou ukázkou dobré kooperace instituce školství a armády.

1 ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Základní vzdělávání navazuje na předškolní vzdělávání, jež se zabývá výchovou, vzděláváním a rozvojem dětí zejména od 3-6 let, avšak dle zákona 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Zákony pro lidi [online]) od roku 2017 přijímá změnu ve znění, že povinností rodiče je nezbytnou nutností přihlásit do mateřských škol minimálně rok před zahájením povinné školní docházky. (MŠMT [online]).

Základní vzdělávání je devítiletý program, jenž se uskutečňuje na základních školách, třídách, odděleních nebo skupinách, zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona či na nižších stupních víceletých gymnázií, popř. konzervatoří v osmiletém oboru se zaměřením na tanec. Toto vzdělávání je možné jak na prvním, tak druhém stupni a za jistých podmínek jej absolvovat v individuálním programu (dále i IVP). Po absolvování základního vzdělávání podle Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, jež je platný od 1. 9. 2007, doplněný dne 12. 1. 2012 opatřením ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy RVP ZV o „Standardy základního vzdělávání,“ nabývá žák oprávnění k postupu do středního vzdělávání. Osobám, jimž se nedostalo základního vzdělávání, je základní či střední škola oprávněna po dohodnutí se se zřizovatelem a krajským úřadem, poskytnout vzdělávací kurzy pro získání ZV. (NÚV, [online]).

V následujících podkapitolách se budeme věnovat dokumentům, jež jsou nápomocny k dosažení a naplnění cílů základního vzdělávání.

1.1 Vzdělávací kurikulum

V této podkapitole se seznámíme s termínem *vzdělávací kurikulum*, co to znamená, co jej ovlivňuje, kde je nalezneme a zodpovíme si otázku, zda může pedagog ovlivnit výběr školního kurikula.

Kurikulum, z lat. *curriculum*, v doslovném překladu „běh,“ znamená v přeneseném pedagogickém významu „*pohyb či naplánovaný směr vzdělávání*.“ (NÚOV [online]).). Obsahuje jak vzdělávací program, tak obsah výuky pro dosažení požadovaného výsledku. Setkat se také můžeme s termínem „*kurikulární reforma*,“ jež má demonstrovat situaci, že jsou školy v pohybu a měly by směřovat k modernější výuce. V tomto progresu by měl být oporou jak rámcový vzdělávací program, tak školní vzdělávací program. (NÚOV, 2012). Obsahem kurikula je učivo, tzn. to, co by se měli žáci ve škole naučit ve spojitosti s osvojením si učebních pomůcek a technik. V současné době je kladen velký důraz na aktuální problematiku, jako je např. informační, počítačová či jazyková gramotnost, důraz

na aktuální problémy současného světa (ekologie, válka, ekonomický a sociální vývoj společnosti, terorismus, kriminalita etc.)

“Kurikulum v užším vymezení znamená program výuky. V širším vymezení znamená veškeré učení, jež probíhá ve škole, a to jak plánované, tak neplánované učení. V posledních letech je kurikulum (dokonce velmi široce) vymezováno jako výběr z kultury společnosti a je tvořeno v procesu kulturní analýzy.” (Lawton, Gordon, 1993, s. 66).

Do kurikulárních dokumentů zahrnujeme Bílou knihu, taktéž známou pod termínem „Národní program rozvoje vzdělávání v ČR,“ Rámcové vzdělávací programy, Školní vzdělávací programy, učebnice, osnovy, učební plány nebo přípravy na vyučování.

Na závěr této podkapitoly se dostáváme k otázce, zda může pedagog ovlivňovat výběr či průběh školního kurikula. Dle Marvina Pasche (2005, s. 20) je žádoucí, aby se pedagog neřídil jen předepsanými osnovami, ale do výuky vnášel svoji kreativitu a nebál se danou látku/úkol „dotvořit“ podle svých představ. Tvořivý učitel tak plně rozhoduje o přípravě, realizaci výuky – projektu – úkolu a jeho řízení.

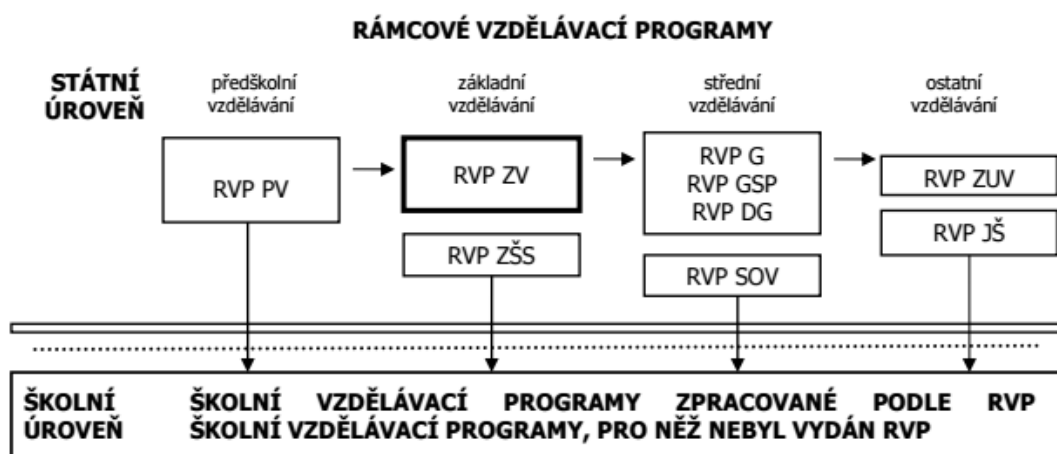
Bílá kniha

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice vznikl v roce 1999 díky usnesení vlády České republiky, která schválila hlavní cíle vzdělávací politiky. MŠMT se touto koncepcí přihlásilo k zásadě, že se např. bude vycházet ze střednědobých nebo dlouhodobých záměrů, jež mají být vydány jako veřejný vládní dokument v podobě tzv. Bílé knihy. Nejen, že se jedná o závazný dokument, ve kterém lze naléznout konkrétní realizační plány resortu nebo vládní strategické plánování sociálně ekonomického rozvoje, ale Bílá kniha by měla být pravidelně a kriticky přezkoumávána a v souladu s případnými změnami ve společnosti revidována a obnovována. (Bílá kniha, [online]).

1.3. Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání

V Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání (dále RVP ZV) nalezneme vymezení kurikulárních dokumentů, zásadní principy RVP ZV, jeho stanoviska a cíle, organizační strukturu, úkoly, metody či formy vyučování, klíčové kompetence, kooperaci s rodiči či jinými organizacemi etc. V roce 2021 byla provedena revize tohoto programu, jež byla vydána Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Revize se snažila reagovat na aktuální problematiku, a sice modernizování obsahu

vzdělávání tak, aby odpovídalo dynamice a potřebám 21. století. V novém RVP ZV můžeme spatřit novou vzdělávací oblast *Informatika a rozvoj digitální gramotnosti žáků*. Školy nabývají oprávnění vyučovat podle školního vzdělávacího programu, jenž je upravený v souladu s revidovaným RVP ZV od 1. září 2021. Pedagogové jsou povinni zahájit nejpozději tyto změny 1. září 2023 ve všech ročnících 1. stupně a nejpozději 1. září 2024 ve všech ročnících druhého stupně ZŠ. (NÚV [online]).

Obrázek 1 Systém kurikulárních dokumentů (RVP ZV [online])

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání můžeme chápat jako specifitější rámec vzdělávání vymezující jednotlivé etapy – předškolní, základní nebo střední vzdělávání. Z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání poté vyplývají školní vzdělávací programy, podle nichž se realizuje edukace na konkrétních školách. Všechny doposud zmíněné dokumenty jsou přístupné veřejnosti, tzn. pro pedagogickou i nepedagogickou veřejnost. Pro lepší představu systém kurikulárních dokumentů demonstrujeme na obrázku č. 1. (RVP ZV [online]).

Pojetí vzdělání a jeho cíle

Vzdělání je ovlivněno mnoha disciplínami. Pojetím vzdělání se zabývá filozofie, ekonomie, sociologie, psychologie, pedagogika aj. Pojem vzdělání je také důležitou složkou v systému didaktiky. Jak v pedagogice, tak i didaktice má termín „vzdělání“ dlouhou historii. Z didaktického hlediska vnímáme problematiku vzdělání vztahující se k celistvé osobnosti člověka. Vycházíme z předpokladu, že vzdělaný člověk chápe

souvislosti mezi novými poznatky, získal určité dovednosti a vědomosti, které může využít při řešení úkolů a bude zastáncem dalšího sebevzdělávání. Vzděláním si jedinec osvojí jak estetické, tak morální hodnoty a v neposlední řadě získá určitý obraz o společnosti, postoj ke světu a dokáže kriticky uvažovat. Z hlediska didaktiky chápeme vzdělání jako výsledek procesů, rozvíjející při vyučování. V procesu vzdělání rozvíjí jedinec svou individualitu, své schopnosti, dovednosti, logické myšlení a nahlíží i do oblasti mezilidských vztahů. Také se utváří respektující pohled na jiné národy, odlišné kultury, a s tím související respektování a chápání jejich hodnot. (Skalková, 2007, s. 27).

Z obecného pohledu na cíl vzdělání vyjadřujeme potřeby společnosti i jednotlivce. Vzdělání přispívá k tomu, že zajišťuje kontinuitu společenského vývoje. Můžeme jej vnímat i jako prvek socializace, kdy vytváří předpoklad k tomu, aby se jedinec začlenil do společenského, kulturního i pracovního života. Je nutno podotknout, že vzdělávací cíle, jeho funkce i obsah je potřeba neustále analyzovat a aktualizovat v neustále měnícím se společenském vývoji. (Skalková, 2007, s. 27).

2 PROJEKTOVÁ VÝUKA JAKO JEDNA Z MOŽNÝCH VYUČOVACÍCH METOD NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH

Pojem metoda vychází z řeckého slova „methodos“, v doslovném překladu „cesta či směr“, jímž dosahujeme určitého cíle. Výukovou neboli vyučovací metodu chápeme jako nástroj, jenž umožňuje pedagogovi organizovat proces osvojování vědomostí a dovedností žáků. (Šimoník, 2005, s. 78). Chudý a Kašpárková (2007, s. 60) definují výukovou metodu takto: *„metoda výuky neurčuje cíle ani obsah výuky, ale je cestou k jejich realizaci. Metoda výuky je učitelem projektovaný model jeho činnosti, který se realizuje interakcí učitel – žák, při níž dochází k osvojení učiva žákem a dosažení výchovně vzdělávacích cílů.“* Je také důležité rozlišovat pojmy jako „metoda výuky“ a „vyučovací metoda.“ V metodě výuky je zahrnuta jak činnost pedagoga, tak činnost žáka a ve vyučovací metodě je obsažena výhradně činnost pedagoga. (Průcha a kol., 2003, s. 287).

Velmi důležitou roli při osvojování si nových poznatků, hraje poznávání nových dovedností a návyků, nejlépe prostřednictvím vlastních zkušeností. Tak by se dala charakterizovat projektová metoda, jež je jednou z mnoha typů vyučovacích metod, a ve které jsou žáci vedeni a motivováni k samostatnému zpracování určitých projektů a zkušenosti nabývají na základě praktické činnosti či experimentováním.

Projektová metoda je odvozena z *„pragmatické pedagogiky a principu instrumentalismu, jež byla podporována americkým filozofem, pedagogem, psychologem a reformátorem vzdělávání, Johnem Dewey.“* (Průcha, Mareš, Walterová, 2003, s. 184). Spolu s Charlesem Sandersem Peircem a Williamem Jamesem jsou považováni za přední zakladatele a představitele filozofie pragmatismu. Ve Spojených státech amerických je tato metoda považována za nejpopulárnější, jelikož se podílí na motivaci žáků a slouží k rozvíjení kooperativního učení. Projekty mohou mít širokou škálu témat týkajících se např. skutečných problémů ze života, a s tím související podílení se na vyřešení tohoto problému či může být projekt zaměřen na praktickou činnost, jenž vede ke zdokonalování zručnosti, dovednosti nebo také fyzické zdatnosti. Abychom si lépe představili, co máme pod pojmem „zručnost a dovednost“ konkrétně na mysli, uvedeme příklad. Máme na mysli vytvoření nějakého výrobku – slovesného nebo výtvarného. (Průcha, Mareš, Walterová, 2003, s. 184).

Charakteristika vybraných vyučovacích metod

Pokud dochází k výběru vhodných metod, pedagog vychází především z jeho praktických potřeb. Nastíníme si metody, jež se v praxi využívají nejčastěji:

Slovní metoda:

V průběhu vyučování má velký význam jak slovo učitele, tak žáka. Slova jsou nedílnou součástí komunikace a slouží jako nástroj lidského myšlení. Mezi slovní metody patří: *metody monologické* – tj., kdy pedagog látku sám přednáší formou výkladu; *metody dialogické* – dochází k vzájemné výměně názorů a myšlenek mezi pedagogem a žákem. Diskuze může probíhat formou rozhovoru, brainstormingu či brainwritingu; *práce s učebnicí, knihou textovým materiálem, písemná práce*. (Skalková, 2007, s. 186).

Metody názorně-demonstrační:

Metody názorně-demonstrační uvádějí žáky do přímého kontaktu s poznávanou skutečností, přispívají k obohacení jejich představ a především podporují provázanost poznávané skutečnosti s praxí reálného života. Tato metoda patří k nezbytné organické součásti vyučovacích metod. Řadíme sem i složitější postupy jako jsou *demonstrace*, při nichž se předvádějí předměty, procesy nebo činnosti. Při demonstraci využíváme řadu názorných pomůcek – buď statického charakteru (obrazový materiál, schémata, grafy etc.) nebo dynamického charakteru (film, záznam, ukázka na YouTube). V dnešní době se upřednostňuje využívání 3D názorných ukázek, nejlépe v kombinaci s interaktivním programem, na kterém si můžou žáci probíranou látku rovnou procvičit. (Skalková, 2007, s. 195-196).

Metody praktických činností žáka:

Poznání žáka probíhá formou přímé činnosti. Dochází k přímému styku s předměty skutečnosti a následné manipulace s nimi. Hovoříme o konkrétních pracích žáků, které mohou mít různý obsah (technické zaměření, zdravotnické zaměření, pedagogické zaměření etc.). (Skalková, 2007, s. 195-196).

Klasifikace metod výuky

Jak bylo zmíněno výše, metoda výuky je model činností pedagoga a zároveň žáků, která směřuje k dosažení vytyčeného cíle. Setkáváme se s řadou rozdílných přístupů ke klasifikaci metod výuky. Dle Obsta (2017, s. 66) metody výuky dělíme do několika tříd.

První z nich je *informačně receptivní metoda*, jenž je charakterizována pedagogovou prezentací hotových poznatků a konstrukcí úloh, které vedou dotyčného jedince k vnímání a reprodukci. Vycházíme z faktu, že pedagog zde nemusí být podmíněně zprostředkujícím činitelem. Tzn., že učivo může být zprostředkováváno skrze knihu, film, televizi, počítač aj. Žák má v této metodě roli zejména posluchače, kdy je po něm požadováno pozorně poslouchat, pozorovat či si dané informace zapamatovat. Tato metoda může vyžadovat různé prostředky (slovní, názorné, praktické), a také formy projevu (mluvený, pozorování, demonstrace). (Obst, 2017, s. 67).

Další metodou jsou *problémové metody*, vedoucí k produktivní činnosti při osvojování si učiva. Tato metoda spočívá v tom, že pedagog se snaží zkonstruovat pro daný výukový cíl různé problémové úlohy, jež budou přispívat k tomu, aby si žáci osvojovali poznatky a zkušenosti tvůrčí činností. Vycházíme z předpokladu, že tato metoda je postavena na rovnováze mezi činností pedagoga a žáka. (Obst, 2017, s. 67).

Třetí třídou jsou tzv. *výzkumné metody*, vedoucí žáka ke kreativní činnosti při osvojování si učiva. Metoda se vyznačuje pedagogovou konstrukcí úloh, jež žáci tyto úlohy řeší samostatně. Pedagogovy činnosti spočívají v tom, že veškeré úlohy připraví a žáci pomocí pozorování, experimentování, hledáním a formulací problému nalézají různé způsoby řešení a snaží se je realizovat a zároveň ověřovat správnost řešení. Nabývají tak nové vědomosti, které zařazují do systému předcházejících vědomostí nebo se je případně snaží aplikovat na řešení praktických úloh. (Obst, 2017, s. 67).

Popsané metody výuky mohou mít velkou škálu modalit dle účelu jejího využití. Tím máme na mysli, že např. rozhovor, probíhající za účelem reprodukce zapamatovaných poznatků a jiný rozhovor za účelem objevit nové poznatky. Také existuje velká škála vzdělávacích programů (Začít spolu, Čtením a psaním ke kritickému myšlení, Zdravá škola apod.), kde se setkáváme s využíváním různých modalit výukových metod. (Obst, 2017, s. 67).

2.1 Vymezení termínu „projektová výuka“ a „projekt“

2.1.1 Projektová výuka

Kořeny projektové výuky nalezneme již u nejznámějšího a nejvýznamnějšího pedagoga, teologa, filozofa a posledního biskupa Jednoty bratrské, Jana Ámose Komenského. Ve svých spisech zdůrazňuje vnitřní potenciál jedince, klade důraz na osobnost a v neposlední řadě neopomíná možnosti rozvoje každého jedince zvlášť. Za zakladatele projektové výuky a přední osobu progresivního vzdělávacího hnutí 20. století je však považován William Heard Kilpatrick, jenž byl žákem výše zmíněného Johna Dewey a následně i jeho pokračovatelem. „*První studii o projektové metodě „The Project Method“ Uveřejnil již v roce 1918. Kilpatrick tvrdí, že by se děti neměly učit abstraktním pojmům a definicím na teoretické úrovni, ale formou rozhovoru, řešením problematických situací apod.*“ (Kratochvílová, 2006).

Kilpatrick je také představitelem, dnes již známého schématu, jež začíná *stanovením určitého cíle*, následuje *plánováním*, *provedením* až k samotnému *zhodnocení činnosti*. John Dewey i William Heard Kilpatrick usilovali o stejnou myšlenku, a to o změnu pohledu na tradiční vyučování a na místo toho upřednostnit po vzoru humanismu a demokracie potřeby žáka samotného. (Dvořáková, 2009).

Během 19. a 20. století se v České republice o šíření povědomí projektové výuky zasloužil Václav Příhoda. Je známý jako významný český pedagog, zabývající se o didaktiku, jež tak rád propojoval s psychologií, o kterou se zajímal. Beze sporu se jedná o nejdynamičtější osobnost v české meziválečné pedagogice. Celý svůj život usiloval o co nejsystematičtější využívání postřehů ve výchově a vzdělávání. Díky své přesvědčenosti o reformě školství také několikrát navštívil Spojené státy americké, aby načerpal nové zkušenosti a získané poznatky mohl uplatnit, tehdy ještě, v Československém školství. Za svou inspiraci vděčí Blatzeovi, Buswelovi a Freemanovi, protože jen díky nim a jejich přednáškám o experimentálních metodách v pedagogice a psychologii, ho začala zajímat pragmatická pedagogika. Jelikož kladl důraz na pragmatičnost, snažil se žákům vštěpovat vědomosti z různých předmětů a usiloval o to, aby žáci byli schopni si tyto získané vědomosti propojit i s jinými předměty. Projektová výuka je založena na projektové metodě. Jeho teorie říká, že by se předměty neměly vyučovat samostatně a bez logiky. Snažil se zdůrazňovat důležitost sounáležitosti všech oblastí, v nichž byli žáci vzděláváni. (Katedra filozofie MUNI, [online]). Dle našeho názoru je tato problematika v českém školství stále aktuální. Žáci se učí danou látku, aniž

by ji např. rozuměli. Domníváme se, že je velmi důležité propojovat teorii s názornou ukázkou čili s pragmatičností. Nyní si opět ukazujeme, jak je projektová výuka nesmírně důležitá pro rozvoj vědomostí, dovedností, návyků a ve školství má své opodstatněné místo.

Metoda řešení problémů

Projektová výuka vychází z tzv. heuristické metody. Heuristika (z řec. heuristiké = umění hledat). Hovoříme o teorii, metodě, ale i vědní disciplíně, která se zabývá objevováním nových poznatků, přístupů etc. V objevování nejsou daná žádná kritéria, logická pravidla, podle nichž by mělo být objevování řízeno, ale dává naopak prostor kreativitě. (Sociologická encyklopedie [online]). Heuristika se zabývá i heuristickými činnostmi, čili činnostmi, jenž se snaží najít řešení konkrétního problému. Tato metoda se nejvíce promítá do metod učebních, jelikož jedinec postupuje ve většině případů tak, aby objevováním a poznáváním získal určité vědomosti, dovednosti a návyky k uspokojení svých potřeb. Zaměřujeme se tedy na proces řešení problémových úkolů, situací, při kterých si můžeme položit otázky typu: „*proč, urči, vysvětli, popiš, z jaké příčiny se něco děje etc.*“ (Maňák, Švec, 2003, s. 219).

Než si popíšeme jednotlivé fáze problému, nejprve si definujeme, co problém znamená. Problémem definujeme situaci, kdy máme stanovený cíl, ale prozatím neznáme způsob, jak ho dosáhnout. (Vágnerová, 2005, s. 98).

Když se snažíme řešit problém, je tedy žádoucí hledat cestu k vytyčenému cíli. K tomu nám pomáhají již zmíněné fáze, jež si nyní rozčleníme.

Řešení problémů můžeme rozčlenit do několika fází

Identifikace problému:

První fáze spočívá v uvědomění si problému. Jedná se o nejnáročnější krok. V této fázi jsme si vědomi východiska i cíle, ale nejprve se musí najít vhodné prostředky k jeho dosažení. (Sternberg, 2002).

Definování problému:

Druhou fází by mělo nastat vymezení a zařazení do dané kategorie problému, aby bylo možné zvolit vhodnou strategii řešení. Jedná se o problémy, jenž jsou buď jasně

definované či nejednoznačně pojmenovatelné. Abychom problém pochopili, musíme se zaměřit jak na jeho obsah, tak na jeho formu. (Sternberg, 2002).

Formulování strategie, řešení:

Třetí fáze je zaměřena na plánování dílčích operací, jež pomůžou vyřešit konkrétní situaci. Jedinec se snaží aplikovat strategie, jež se mu v minulosti osvědčily, a pokud neuspějí, zkouší hledat řešení jiné, popř. ho kombinovat s již známým postupem. (Sternberg, 2002).

Získání a zpracování potřebných informací:

Když je problém v procesu řešení, je velmi důležitá míra informovanosti a úrovně znalosti v dané oblasti. Tzn., že když hledáme informace, je podstatné umět vybrat jen ty nejpodstatnější a nepotřebné potlačit. To je předpokladem pro dosažení správného řešení. (Sternberg, 2002).

Průběžná kontrola správnosti postupu řešení:

V této fázi průběžně zkontrolujeme efektivitu původního plánu, a pokud nejsme s postupem spokojeni, můžeme jej stále změnit či poupravit. (Sternberg, 2002).

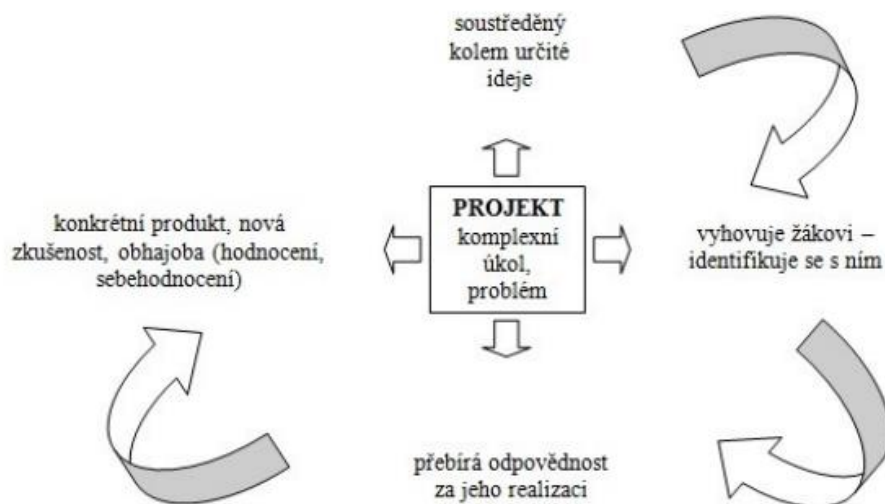
Zhodnocení správnosti dosaženého výsledku:

V poslední fázi dojde k zobecnění problému a zahrnutí do zkušenostních témat – mnohdy je dosažené řešení zjevné, někdy se však musí volit jedna z mnoha alternativních variant řešení. (Sternberg, 2002).

2.1.2 Projekt a jeho rysy

Kratochvílová (2009) charakterizuje projekt jako komplexní problém, jenž je úzce spjatý s realitou ze života, se kterou se žák ztotožňuje a přebírá za ni plnou odpovědnost a snaží se na základě teoretických poznatků vyřešit problém v praxi. Snaží se dosáhnout žádoucího výstupu čili projektu, jenž je schopen si obhájit a zhodnotit na základě svých argumentů, vycházejících z nových poznaných zkušeností. Je třeba podotknout, že *problém* nevnímáme v negativním slova smyslu, ale pod tímto termínem si představujeme jakýsi úkol, u něhož je potřeba navrhnout řešení. Pod tímto termínem si také můžeme představit situaci, jež je pro žáka zcela nová, nepoznaná a prozatím netuší, jak se s situací

vypořádá. Je velmi podstatné, aby žák při poznávání a objevování dospěl k novým poznatkům vlastní cestou.

Obrázek 2 Grafické znázornění projektu (Kratochvílová, 2009, s. 36)

Jak uvádí Coufalová (2006, s. 11), pro každý projekt jsou charakteristické tyto rysy:

- „Projekt vychází z potřeb (potřeba získávat nové zkušenosti, odpovědnosti za svou činnost, ...) a zájmů dítěte.“
- „Projekt vychází z konkrétní a aktuální situace, která se neomezuje jen na prostředí školy.“
- „Projekt je interdisciplinární.“
- „Projekt je především podnikem žáka.“
- „Práce žáků v projektu přináší konkrétní produkt, tj. výstup, kterým se účastníci projektu prezentují.“
- „Projekt se zpravidla uskutečňuje ve skupině (ale může být i projekt individuální).“
- „Projekt umožňuje začlenění školy do života obce nebo širší veřejnosti.“

Typy projektů

Když se řekne *projekt*, každý z nás si pod tímto termínem představí něco jiného. Projekty mají řadu podob. Velmi záleží na tom, jakou má projekt délku trvání, do jaké hloubky se zabývá případným problémem či kolik žáků se projektu účastní etc. Níže vytyčíme několik kritérií, podle nichž se dá projekt realizovat.

Dle počtu žáků, jež jsou do projektu angažováni. Může se jednat buď o individuální nebo kolektivní, jenž můžeme dále členit na skupinové, třídní, ročníkové či celoškolní.

Dle času, jehož důležitým kritériem je posouzení, jak dlouho se na projektu pracuje. Z toho vychází i další dělení, jež můžeme projekty vyčlenit na krátké nebo dlouhé.

Dle velikosti, jež dělíme na malé či velké.

Dle rozsahu integrace vyučovacích předmětů – zde máme na mysli, jak moc, v jaké míře může být vyučovací předmět propojen. Týkající se buď jednoho předmětu, nebo může být příbuzný v rámci více předmětů. Nemusí se týkat také žádného vyučovacího předmětu a zahrnuje poznání jiných oblastí.

2.3 Plánování a fáze vzdělávacího projektu

Jak se vyhnout úskalím, jež mohou nastat při realizaci projektového vyučování? Na co si dát pozor? K tomu nám slouží následující fáze.

První fází je **přípravná fáze**

V této fázi je nejpodstatnější promyslet, následně zformulovat a stanovit cíl. Jakmile máme stanovený cíl, lze přejít k propracování dílčích úkolů, jež nám pomohou stanoveného cíle dosáhnout. Volba projektového vyučování není tedy nahodilá, ale jedná se o promyšlené a cílené působení na danou skupinu (např. žáků). Volí se taková témata nebo situace, které mohou být u žáka skutečným problémem. Je žádoucí a efektivnější, aby se na volbě tématu podíleli i žáci. Při návrzích tématu se vyzdvihuje iniciativa žáků. (Metodický portál RVP [online]).

Následnou fází je **prodiskutování plánu řešení vybraného problému**

Tato fáze spočívá v tom, že se pedagog spolu s žáky snaží formulovat a modelovat otázky, které jsou řešitelné, a které budou následně vybrané skupiny či jednotlivci řešit. Společně se stanoví i forma, jakou bude výsledek prezentován (výstava, referát, dokumentace, výrobek, prezentace...). Jako pedagogové musíme dbát na to, aby se v této části zapojili všichni žáci, projevíli se, a vyjádřili svůj vlastní názor. (Metodický portál RVP [online]).

V následné fázi se zaměřujeme na **rozvíjení aktivit a činností**

Žáci by měli být obeznámeni a mělo by pro ně být jednoznačné kdo, co a jak udělá. V této fázi žáci pracují již hromadně jako skupina nebo jednotlivci. Žáci shromažďují a podílejí se na vyhledávání informací (encyklopedie, knižní publikace, internet...). Společně nebo jednotlivě vyrábějí různé předměty, sestavují modely apod. (Metodický portál RVP [online]).

Předposledním bod se týká **zveřejnění výsledků** práce a vyhodnocení práce na projektu. (Skalková, 2007, s. 235).

Zde dochází k prezentaci a zveřejňování výsledků práce.

Na závěr dochází k **hodnocení** projektového vyučování

Stěžejním bodem hodnocení je hodnotit nejen samotný výstup, ale z pohledu komplexního procesu. Při hodnocení žáků můžeme vycházet ze strategií hodnocení klíčových kompetencí. Nejčastěji hovoříme o kompetenci pracovní, komunikativní, sociální či personální. Projektovým vyučováním chceme u žáků docílit přirozeného rozvoje schopností, dovedností a zkušeností, jež jsou pro pracovní i osobní život žáka velmi důležité. Při tomto hodnocení se zpravidla nepoužívá klasifikace, ale pedagog společně s žáky posoudí, jak se daného problému zhostili. Vyzdvihujeme spíše formu slovního hodnocení, jež žákovi řekne více než pouhá známka. Důležitou součástí je také sebereflexe žáka a vzájemné hodnocení mezi žáky. (Metodický portál RVP [online]).

3 MOTIVACE

Důležitou součástí každé činnosti je motivace. Svůj původ má v lat. slovese „*movere*,“ v překladu znamená *hýbat*. Když se podíváme do hloubky, zjistíme, že za každým efektivním učením stojí právě ona motivace. A jak by se dal tento termín vysvětlit? Je to souhrn všech motivů, jenž považujeme za dynamickou sílu, která aktivizuje a zároveň organizuje chování i prožívání se záměrem změnit danou (většinou neuspokojivou) situaci nebo naopak snaha dosáhnout něčeho pozitivního. (Plháková, 2004, s. 319).

Motivace je tedy stav, jenž aktivizuje chování a udává mu směr, v němž dochází u jedince k potřebě, na základě vnitřního zdůvodnění se učit. (Atkinson, 2003, s. 348). Motivy nám určují, zda naše chování bude směřovat k určitému objektu či mentálnímu stavu nebo se mu budeme vzdalovat – buď chceme něco získat, nebo se snažíme něčemu vyhnout. U motivu můžeme měřit také jeho sílu, která ovlivňuje intenzitu i kvalitu chování. Motivované chování velmi často doprovázejí silné emoce. Můžeme to zpozorovat např. u člověka, který dosáhl svého vytyčeného cíle – pociťuje radost a štěstí, zatímco člověk, jenž zažil neúspěch, pociťuje smutek. Z toho vyplývá, že emoce a motivy jsou tedy vzájemně propojeny, ovlivňují se a podmiňují. Navzájem tvoří motivačně-emocionální systém, který působí na lidské chování a prožívání. Motivace lidského chování je mimořádnou souhrou vrozených i získaných faktorů. Mnohdy jsou naše pohnutky a cíle chování nevědomé, jelikož si je člověk uvědomuje jen částečně. (Plháková, 2004, s. 320).

Lidské motivy můžeme rozdělit do čtyř okruhů. Prvním z nich jsou *sebezáchovné motivy*, jejichž podstata tkví v biologickém základu. Druhý okruh představují *stimulační motivy*, které jsou charakterizované potřebou optimální úrovně aktivace a variabilních vnějších podnětů. Třetím okruhem jsou *motivы sociální*, regulující a ovlivňující mezilidské vztahy. Čtvrtý okruh se týká *individuálních psychických motivů*, do nichž začleňujeme hledání životního smyslu, potřebu svobodně se rozhodovat a jednat, nebo obranu sebepojetí. (Plháková, 2004, s. 320).

Sociální a individuálně psychické motivy jsou ovlivnitelné a formují se v rámci mentálního vývoje člověka pod společenským vlivem. U formování lidského jedince, hrají důležitou roli internalizační procesy. (Plháková, 2004, s. 320).

Na základě toho, jak dlouho a jak intenzivně motivace trvá, ji členíme na krátkodobou či dlouhodobou.

U **krátkodobé motivace** hovoříme o silnějším impulsu, mnohdy intenzivnějším než u dlouhodobé motivace, avšak vydrží po krátkou dobu. Proto je typická např. pro mladší žáky, zejména žáky základních škol. ((Sitná, 2018, s. 18)

Kdežto **dlouhodobá motivace** je mnohem náročnější než motivace krátkodobá. Hovoříme totiž o velké míře sebezapření a cílevědomosti. S dlouhodobou motivací se proto také setkáme u vyspělejších jedinců a jedinců vyššího věku. (Sitná, 2018, s. 18)

Domníváme se, že každý pedagog by měl začít zejména u sebe. Tím máme na mysli, že velmi důležitou „vybaveností“ každého pedagoga je si uvědomit, nebo se při nejmenším zamyslet nad tím, jak by danou látku mohl žákům předat tak, aby ji podal zajímavě. Každý pedagog by si měl při přípravě vyučovací hodiny nebo v průběhu jakékoliv jiné činnosti či aktivit mimo vyučování, připravit způsoby motivace, jež jsou vhodné pro danou příležitost. (Sitná, 2013, s. 18).

3.1 Druhy motivací z hlediska využití pro aktivní výuku

Znalosti a jejich využití v praxi:

Tato motivace vychází od každého jedince samostatně. K procesu učení nemusí být nucen, naopak má z tohoto procesu radost, zejména z jeho výsledků a zaměřuje se na hodnocení průběhu učení, a taktéž na jeho výsledek. Uvedme několik příkladů, z nichž lépe pochopíme výše popsanou motivaci. Rozhodnu-li se řídit automobil, musím podstoupit výcvikem a znát dopravní předpisy nebo chci-li studovat na vybrané vysoké škole, musím podstoupit přípravu na přijímací zkoušky. (Sitná, 2013, s. 19).

Potřeba získání určité kvalifikace a dosažení plánovaného vzdělávání:

S touto motivací se můžeme setkat spíše u cílevědomých a pracovitých jedinců. Ve většině případů, výše zmíněnou motivaci spatříme u jedinců, jenž musí k požadované profesi získat požadovanou kvalifikaci. Vhodnou motivací jedinců jsou bezesporu návštěvy specializovaných zařízení, různé exkurze, pracovní či studijní pobyty či setkávání se přímo s odborníky. (Sitná, 2013, s. 19).

Posilování sebevědomí:

Dle našeho názoru, není toto sebevědomí žádoucí a zejména efektivní. Žáci neustále usilují jen o úspěch, jenž jim dodává potřebné sebevědomí pro plnění dalšího úkolu či překonání další překážky. V čem ale spatřujeme největší problém, je fakt, že se žáci naučí

učivo bez hlubší snahy o pochopení probírané látky. U některých žáků vnímáme, že je tato motivace nejsilnější.

Potřeba ocenění, pochvaly:

Nejen v osobním nebo profesním životě je důležitá pochvala, např. i v podobě ocenění či vyznamenání, ale i pro žáka je velmi důležité uznání ze strany rodičů, pedagogů nebo spolužáků. Žáci bývají neradi pozadu a snaží se vyrovnat výsledkům svých vrstevníků. (Sitná, 2013, s. 22)

Obava z neúspěchu, trestu:

Žáci se danou látku naučí jen z toho důvodu, aby ji nemuseli opakovat a potažmo, aby je neodsoudilo okolí. Pod pojmem „odsouzení“ si můžeme představit negativní reakce okolí (rodičů). Tito žáci se neučí probírané učivo systematicky, s hlubším zájmem, ale jejich učení je velmi nárazové a s tím související i tlak ve formě většího stresu a obavu z jakékoliv další zkoušky. Je třeba podotknout, že i neúspěch u zkoušky či nezvládnutí testu může jedince motivovat. Ve většině případů to ale musí být osobnostně silní jedinci, jenž jsou si vědomi svých schopností a dovedností. Ve většině případů totiž nezvládnutí či selhání působí tak, že rapidně snižuje motivaci k dalšímu učení a velmi často vede ke konečnému neúspěchu. (Sitná, 2013, s. 22-23).

Zájem o problematiku, radost z učení:

Tato motivace je velmi žádoucí, jelikož žáky daná problematika baví, zajímá je a chtějí se dozvědět více. Vesměs tito žáci mají pedagogy, jež umí pro danou látku nadchnout a učivo dětem předat i zábavnou a zajímavou formou. Tento typ motivace se opírá o podnětné prostředí, ve kterém je jedinec vychováván (rodina, přátelé, spolužáci, kroužky, sbory etc.). Můžeme si povšimnout, že velkou roli zde hraje pedagog, jenž by měl umět učivo předat zábavnou, hravou formou, zapojit svoji fantazii, a nedržet se jen předepsaných osnov a plánů. (Sitná, 2013, s. 22).

Zájem žáků

Motiv charakterizujeme jako popud, vycházející z potřeby, který má být uspokojený. Vychází ale také z cíle, jenž je předem stanovený. Jedinec musí mít touhu něčeho docílit, něčeho dosáhnout. Motivy tedy považujeme za hybnou vnitřní sílu určité činnosti.

Potřeba či cíl mohou vyvolat napětí mezi dosaženým a tím, čeho by mělo být dosaženo. To může v jedinci způsobovat tenze, jež jsou doprovázené různě silnými emociálními náboji. Pod tímto emocionálním vypětím jedince vedou k jednání, jež by mělo vyřešit určitý rozpor, a zároveň obnovit stav rovnováhy. Pokud není z jakéhokoli důvodu cíle dosaženo, napětí donutí jedince k obnovení činnosti v případě, byla-li činnost přerušena. Zda je však potřeba naplněna, podněty vyvolávající stav napětí přestanou působit a může se u jedince projevit až odpor k opakované činnosti. V případě, že jedinec vynaložil veškeré úsilí a cíle nebylo dosaženo, může dojít i k pocitu zklamání, tzv. frustraci. V motivaci se operuje se dvěma pojmy, a to s aspektem energizujícím a aspektem řídícím. (Obst, 2017, s. 137).

Zájem nejen o učení, ale o jednotlivé předměty, obory, profese chápeme jako veškeré označení žákovy motivace ve vztahu k učení. Tuto motivaci považujeme za složitou už jen proto, že zahrnuje kombinaci většího počtu různých potřeb, citů, hodnot, jež činí jedince od jiného jedince odlišného. (Obst, 2017, 137).

Varianty incentívů

Komplexnost motivace k učení chápeme jako souhrn vnitřní i vnější motivace. Komplexnost zahrnuje také mnoho různých vnějších pobídek neboli incentívů, ovlivňující danou motivaci. Incentivy můžeme roztrždit do několika oblastí. (Obst, 2017, 138).

Novost situace, předmětu nebo činnosti – tuto oblast považujeme jako projev zvědavosti či potřebu poznání. Týká se to např. situace, kdy žáci dostanou nové učebnice nebo začíná-li se vyučovat nový předmět. To bývá velkou výzvou obzvláště pro pedagoga, protože záleží obzvláště na něm, jak nový předmět žákovi uvede a jak moc ho pro něj nadchne. Nadšení a motivovanost by měl pedagog nadále udržovat. (Obst, 2017, 138).

Úspěch v činnosti je vnímán jako „odměna“ či „zpevnění.“ Pro dotyčného jedince je to známka, že překonal určitou překážku a projevil své schopnosti, dovednosti, vůli aj. Tak se u žáka uspokojuje potřeba společenského uznání, a do jisté míry i vyniknutí. Úspěch v žákovi vzbuzuje jistotu, je si sám sebou více jistý a více si věří. Tímto úspěchem se také může zvýšit citový vztah k výuce nebo činnosti, jenž ho k úspěchu vedl. (Obst, 2017, 138).

Žákova činnost a uspokojení z ní – potřebou každého jedince je různorodá aktivita, činnost. V této oblasti se zaměřujeme na to, že jedinec má z vykonávané aktivity, činnosti

radost. Není určující, zda se jedná o aktivitu, spadající do psychomotorické oblasti nebo o oblast intelektuální. Z podstaty věci se v nižších ročnících zaměřujeme spíše na hru, učení zábavnou formou a s postupným věkem je žádoucí přejít k činnostem, jež jsou zaměřené spíše technicky, na manipulaci s nástroji či přístroji v laboratoři nebo dílně. (Obst, 2017, 139).

Sociální momenty jsou v životě každého jedince nesmírně důležité a stěžejní. Při formování osobnosti je jedinec již od raného věku formován dle společnosti, ve které se zrovna nachází. V tomto případě je tomu stejně. Mladý jedinec je při rozhodování se a při formování svých zájmů, ve velké míře ovlivněn tím, jaký postoj (kladný, záporný) jeho okolí (známí, rodina, kamarádi) zaujímá. (Obst, 2017, 139).

Souvislost nového předmětu (nové činnosti) s předchozími žákovými činnostmi, zkušenostmi a zájmy vedou žáky zejména od prvotního seznámení se s činností (sbírání brouků, smíchání roztoku) k hlubšímu zájmu o předměty (biologie, chemie, technické předměty) a činnosti. Rodiče by proto měli jedincům již od raného dětství přichystat pestrou škálu činností a aktivit, které by vedli k tomu, že si jedinec vyzkouší, co ho baví a co ho naopak moc nenadchne. (Obst, 2017, 139)

Souvislost předmětu (činnosti) s životními perspektivami vnímáme jako velmi podnětný. Vychází z toho, že žák si sám zažije nebo si danou činnost, aktivitu vyzkouší či se s ní seznámí. Seznámit se s ní může např. formou rozhovoru, kdy se může žák při exkurzi ptát na jakékoliv dotazy zaměstnanců a sám se tak přesvědčit a tom, že daný předmět je opodstatněný. (Obst, 2017, 139)

4 ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Armádu České republiky lze také označit za ústřední složku ozbrojených sil naší země. Člení se na vojenské útvary a vojenská zařízení. Její historie je bohatá a její kořeny jsou spjaty se vznikem Československa 28. října 1918, a taktéž s obnovením československé samostatné státnosti po 2. světové válce. V době vzniku Československa byla Armáda nazývána jako „Československá armáda.“ Toto označení se používalo do doby, než došlo k anexi Čech, Moravy a Slezska nacistickým Německem, které proběhlo 15. března 1939 a trvalo do 8. května 1945. Název „Československá armáda se znovu začal používat po 2. světové válce do r. 1954. Po tomto roce se armáda nazývala jako Československá lidová armáda (ČSLA). Po sametové revoluci r. 1989, kdy došlo k přeměně politického systému, došlo také k novému přejmenování armády na „Československou armádu“ (ČsA), o jehož změnu se postaral zákon č. 74/1990 Sb., ve znění:

„Zákon, kterým se stanoví nové znění vojenské přísahy a služební přísahy příslušníků Sboru národní bezpečnosti a Sborů nápravné výchovy, upravuje název československé armády, upravuje řádná dovolená vojáků v základní službě a jímž se mění zákon č. 40/1974 Sb., o Sboru národní bezpečnosti“ (Zákony pro lidi [online]).

Od 1. ledna 1993, kdy došlo k rozpadu České a Slovenské Federativní Republiky (ČSFR) s vznikly dva samostatné státy, došlo opět k přejmenování názvu, jenž používáme dodnes, a to na „Armáda České republiky.“ (Czech Army & Defence Magazine [online]).

Ústavní pořádek České republiky

Jak bylo zmíněno výše, Česká republika je od r. 1993 samostatným suverénním státem. Je právem nazývána právním a demokratickým státem, jež je založený na Ústavě ČR (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.). Ústava byla přijata Českou národní radou r. 1992. Nedílnou součástí ústavního pořádku České republiky je Listina základních práv a svobod (2/1993 Sb.) V ústavě nalezneme rozdělení státní moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní. Obranu státu má v rukou moc výkonná. Za vrchního velitele ozbrojených sil je považován prezident České republiky – aktuálně Miloš Zeman. (Czech Army & Defence Magazine [online]).

Pokud dojde ke stavu, kdy je Česká republika v ohrožení, o jeho vyhlášení rozhoduje parlament (Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. – o bezpečnosti České republiky), stejně tak jako v případě vyhlášení válečného stavu (1/1993 Sb. – čl. 43, odst. 1). (Zákony pro lidi [online]). Parlament je také pravomocný vysílat ozbrojené síly mimo území České republiky. Stejně jako průmysl, školství nebo zdravotnictví má své ministerstvo, tak i Armáda ČR má svou záštitu. Jedná se o Ministerstvo obrany ČR, které bylo zřízeno na základě Zákona č. 2/1969 - Zákon České národní rady o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky. V tomto zákoně, specifičtěji v §16 se stanovuje, že „*Ministerstvo obrany je ústředním orgánem státní správy, zejména pro zabezpečování obrany*“ naší země. (Zákony pro lidi [online]). Je také třeba podotknout, že ozbrojené síly se dělí na Armádu, Vojenskou kancelář prezidenta republiky a Hradní stráž. (Zákony pro lidi [online]).

Vojenská přísaha

Vojenská přísaha nebo taktéž vojenský slib je závazný právní a morální akt. Pro každého vojáka je to slavnostní moment, závazek, kterým stvrzuje své vědomé plnění vojenských povinností při obraně státu. Od 1. července 2016 zní vojenská přísaha vojáků ozbrojených sil takto:

„Já, voják, vědom si svých občanských a vlasteneckých povinností, slavnostně prohlašuji, že budu věrný České republice.

Budu vojákem statečným a ukázněným, budu plnit úkoly ozbrojených sil a budu dodržovat právní a vojenské předpisy.

Svědomitě se budu učit ovládat vojenskou techniku a zbraně, připravovat se k obraně České republiky a budu ji bránit proti vnějšímu napadení.

Pro obranu vlasti jsem připraven nasadit i svůj život.

Tak přísahám!“ (Ministerstvo obrany České republiky [online]).

4.1 Příprava občanů k obraně státu (POKOS)

Koncepce přípravy občanů k obraně státu je aktuální od roku 2019-2024, navazující na koncepci přípravy občanů k obraně státu na roky 2013-2018. Příprava občanů je nedílnou součástí plánování obrany státu. Koncepce byla vytvořena za účelem

snížení škod na majetku, a především za účelem snižování ztrát na lidských životech při případném vyhlášení stavu ohrožení státu nebo vyhlášení válečného stavu. Přispívá také k připravenosti občanů na mimořádné události či krizové situace nevojenských charakterů. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Důležitou roli zde hraje jedinec. Je totiž vnímán zároveň jako subjekt, i objekt zajišťování obrany. Vychází z předpokladu, že základem tohoto konceptu je vzdělávání již na základních a středních školách. Toto vzdělávání také přispívá k propojování „světa armády“ a „světa civilního.“ Pro jedince ve škole to může být také příležitost, jak se tváří v tvář setkat s příslušníky ozbrojených sil a dozvědět se ze „světa armády“ nové informace a zajímavosti. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Na tvorbě této Koncepce kooperovaly správní úřady ve spolupráci se zástupci akademické obce, odborná veřejnost, profesní sdružení nebo nestátní neziskové organizace. Do Koncepce byly také zahrnuty zkušenosti přípravy k obraně státu z Maďarska, Polska, Slovenska nebo Německa. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Tato příprava k obraně státu je ryze dobrovolná. Na přípravě se mohou podílet organizace, spolky, církve, náboženské společnosti a jiné právnické osoby. Právně je ošetřena zákonem č. 222/1999 Sb. Zákon o zajišťování obrany České republiky. (Zákony pro lidi [online]).

V rámci analýzy od r. 2013-2018 se ve školském systému shledalo několik nedostatků, které jsou příčinou toho, že žáci nemohou být k obraně státu kvalitně připravováni. Jedním z nich je pedagogický sbor, zvláště na základních a středních školách, kdy pedagogové sami nemají dostatečné povědomí o této problematice, a tak nemohou žáky kvalitně připravit a obeznámit je. S tím také souvisí i nedostatek materiálu (učebnice, studijní texty, studijní literatura vhodná pro základní či střední školy) k samotnému obsahu výuky a zároveň nedostatečný popud od Ministerstva školství mládeže a tělovýchovy k formám i metodám, zaměřující na tuto problematiku. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Domníváme se, že chyba nastává už při přípravě pedagoga na učitelské povolání, zejména v průběhu studia na pedagogických fakultách. Studenti na pedagogických fakultách nejsou dostatečně, ne-li mnohdy vůbec obeznámeni s touto problematikou. S tím je následně spjato i to, že studenti nemají dostatek podnětů k tomu, aby toto téma zmiňovali či rozšiřovali v rámci svého profesního života. V součinnosti s krajským vojenským velitelstvím v rámci Národního institutu pro další vzdělávání, je pedagogickým pracovníkům nabízena možnost akreditovaného školení pod záštitou

Ministerstva obrany. Účast je však i přes tuto možnost velmi nízká. Pedagogové o tuto problematiku nejeví dostatečný zájem. Dle České školní inspekce na kurz týkající se této problematiky, nebyl nikdy vyslán žádný pedagog z 74% základních či středních škol z České republiky. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Dle průzkumu České školní inspekce bylo zjištěno, že téma obrany státu se na základních školách a středních školách vyučuje pouze okrajově, a mnohdy i v obsahu, který neodpovídá nynějším potřebám Ministerstva obrany. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Při provádění analýzy se také narazilo na problém, týkající se zastaralých nástrojů výuky, která je nabízena občanům. Jednorázová distanční výuka, e-learningové kurzy či semináře, využívání jiných digitálních platforem není zavedeno ještě v takovém rozsahu. Nenalezneme ani zpracované edukační materiály, jež by přispěly k dobrovolné přípravě nejen žáků, ale i dospělých. Není také využíván ani potenciál masmédií ke zvyšování povědomí populace o roli občana při obraně státu. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Za další nedostatek považujeme nedostatečnou dobrovolnost v rámci přípravy občanů k obraně státu. Koncepce dobrovolné přípravy není ze strany Ministerstva obrany natolik propagována a podporována. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

Vhodným řešením ve vzdělávacích institucích jsou právě subjekty (spolky, organizace, nestátní neziskové organizace, právnické či fyzické osoby), jimž je svěřena výchova a vzdělávání na tuto problematiku. Pedagogický sbor tedy přenechá seznámení se s tímto tématem kompetentnějším osobám. (Příprava občanů k obraně státu [online]).

4.1.2 Širší spolupráce armády a škol

Považujeme za důležité, aby se žáci seznamovali s tímto resortem již na základních školách, a proto je stěžejní dbát na šíření povědomí. Jakou spolupráci máme na mysli? Domníváme se, že u Generace Z, též nazývané jako děti nového tisíciletí, chybí určitá disciplína. Ve školách jsou na žáky kladeny čím dál menší nároky v tělesné výchově, což považujeme za stěžejní problém. Pokud dojde ke zlepšení kooperace mezi školou a armádou, nejen, že se podaří doplnit stavy vojsk, ale zároveň to pomůže zlepšit fyzickou kondici v hodinách tělesné výchovy, a mj. pozdvihne školství a obranu naší země. (Army web [online]).

Na základních školách spatřujeme nízkou úroveň všestranných pohybových dovedností žáka, vyplývající z nedostatku zájmu o pohyb, jejichž hlavní příčinou jsou digitální technologie. Největší problém žákům činí gymnastická průprava a dovednosti s ní spojené. Počátky sportovních aktivit by měly být nejen v rodinách, ale podporovat by je měl vedle pedagoga také zřizovatel dané školy. A jak propojit školství a armádu? Armáda by měla vytvořit takové prostředí a nabídky, aby školy nabídka upoutala a případně armádu i sama oslovila. Příslušníci armády poté poutavým způsobem, i s názornými ukázkami objasní, co všechno armáda zaštiťuje pro obranu vlasti a přiblíží žákům, jaké je to být vojákem. S tím souvisí prohlídka a ukázka jak výstroje, tak výzbroje. Velmi důležitý je také způsob, jak tyto informace žákům předat. Informace musí být předány tak, aby v dětech vzbudily zájem a zvědavost, nikoliv aby je přednáška odradila či jistým způsobem znepríjemnila pohled na tento resort. (Army web [online]).

V rámci Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání lze tuto problematiku začlenit do vzdělávací oblasti „Člověk a jeho svět“ již na 1. stupeň, 2. období. Žák by měl dle očekávaných výstupů rozlišit hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam. Součástí tohoto výstupu by bylo učivo „naše vlast,“ zahrnující definice domova, národa, krajiny, státní správy a samosprávy, státní symboly a v neposlední řadě také téma Armáda České republiky. Na 2. stupni by se žák měl setkat s touto problematikou v rámci vzdělávací oblasti „Člověk, stát a právo.“ Očekávanými výstupy na 2. stupni v této oblasti se rozumí, že je schopen adekvátně uplatňovat svá práva a respektuje i práva ostatních. Dále umí posoudit význam lidských práv a svobod, chápe a rozumí povinnostem občana při zajišťování obrany státu. Náplní této vzdělávací oblasti je znát právní základy státu – jeho znaky, typy, formy. Ústavu, složky státní moci, orgány státní moci, instituce státní moci a obranu státu. V oblasti „Člověk ve společnosti,“ do očekávaných výstupů, zařazujeme např. hodnocení a dle příkladu doložení významu vzájemné solidarity mezi lidmi. Žák by měl být také schopen navrhnout možnosti, jak by případně v potřebné situaci zareagoval nebo pomohl. Měl by si také uvědomovat, že je potřebné pomáhat i lidem v nouzi či v situacích ohrožení a obrany státu. Stěžejním učivem by mělo být téma vlasti. Žák by měl znát pojem a význam slova vlast a vlastenectví, znát zajímavá památná místa spojená např. s historií naší země, významné osobnosti minulé i současné doby, státní symboly, státní svátky a významné dny. V oblasti „Mezinárodní vztahy, globální svět,“ se v průřezových tématech zaměřujeme na vybrané mezinárodní organizace a společenství, s nimiž ČR spolupracuje. Žák by měl být schopen posoudit a popsat výhody spolupráce mezi státy, zahrnující

zajišťování obrany státu a účasti v zahraničních misích. Průřezová témata se také zabývají problematikou mezinárodního terorismu, objasnění rolí ozbrojených sil České republiky při zajišťování obrany státu a při řešení krizí nevojenského charakteru. Učivo by v rámci této oblasti mělo být proto zaměřeno na téma mezinárodní spolupráce – ekonomická, politická a bezpečnostní spolupráce mezi jednotlivými státy. Opomenout by se neměly ani významné mezinárodní organizace – NATO, Rada Evropy, OSN. Důležitým učivem v rámci této oblasti je globalizace z hlediska jejích kladů či záporů. Do učiva globalizace lze také zahrnout problematiku globálních problémů – války, terorismus a navrhování možností řešení. (POKOS Army [online]).

Pokud se jedná o střední školy, bylo by vhodné se v rámci přednášek zaměřit i na náborovou činnost do Aktivních záloh. S tím by také souvisela přednáška o tom, co Aktivní zálohy obnáší, a jaké jiné benefity s tímto vstupem souvisí. Aktivní zálohy by stejně jako profesionálové měly, během roku 2022, pyšnit moderní výstrojí i výzbrojí. Čekat by je také mělo větší nasazení v zahraničních operacích a zajímavé finanční ohodnocení (POKOS Army [online]). V České republice se nachází jediná střední vojenská škola – Vojenská střední škola a Vyšší odborná škola Ministerstva obrany v Moravské Třebové.

Dnes existuje i vysoká škola, která se zaměřuje na reálné potřeby armády a od toho poté stanovuje nabídku svých studijních oborů a předmětů, které se na škole vyučují. (Army web, [online]).

Nedílnou součástí na této vysoké škole jsou i stáže, při nichž si studenti vyzkouší, jaké je pracovat na daném útvaru, kde se po vystudování svého oboru ocitnou. Tato škola se nazývá Univerzita obrany a nalezneme ji v Brně a Hradci Králové.

Spoluprací školství a armády přispějeme k dlouhodobé investici, a to zejména po stránce bezpečnostní či související s ekonomickou krizí, ke které bude národ co nejvíce připraven. Není proto žádoucí podceňovat jak strukturu armády, tak šíření povědomí či vzdělávání žáků. Je proto velmi zásadní zaměřit se na spolupráci školy a armády. (POKOS Army [online]).

Hnutí na vlastních nohou - Stonožka

Toto hnutí je založeno na dobrovolné bázi. Jedná se o humanitární a mírovou organizaci, ve které si děti vzájemně pomáhají. Hnutí vzniklo r. 1990, o jehož založení se zasloužila Češka, žijící v Norsku, Běla Jensen. Do tohoto hnutí je zapojeno tisíce dětí a stovky pedagogů. Organizace je od r. 2000 v úzkém kontaktu s Generálním štábem AČR, Ministerstvem obrany, veliteli a vojáky mírových sborů AČR. Zasloužili se také o charitativní pomoc v Bosně a Hercegovině, Kosovu, Iráku, Afghánistánu, Thajsku či Kambodži. Děti ve školách např. malují přání na Vánoce, snaží se získat finanční prostředky prostřednictvím organizování Stonožkových týdnů, kde mohou nabídnout k prodeji své výrobky, dárkové předměty či jsou realizovány sbírky na pomoc nemocným a postiženým dětem v České republice i ve světě. Organizují se různá představení (divadla, benefiční koncerty). Za získaný finanční obnos se realizují jednotlivé projekty. Smyslem těchto projektů není jen někomu pomoci, ale skrze tuto práci, žáci sami poznávají a zjišťují, v čem spočívá důležitost někomu jinému pomoci. (Hnutí na vlastních nohou, [online]).

Stonožka se snaží o neustálou interakci dětí s okolním světem, a tak pořádá různé výtvarné i literární soutěže. Na základě těchto soutěží byly vydány již 3 knihy. Jednou z nich je kniha, s názvem „Flying together only to war,“ jež byla inspirována výtvarnou a literární soutěží, ve které děti měly uchopit téma války v Iráku a na Balkáně. V této knize profilují své zážitky také profesionální vojáci, kteří se zúčastnili zahraničních misí. (Hnutí na vlastních nohou, [online]).

5 REALIZACE PROJEKTOVÝCH DNŮ

V praktické části bakalářské práce se budeme analyzovat projektový den žáků ZŠ ve spolupráci s AČR, ve spolupráci se ZŠ Nezamyslice. Při počínajícím plánování a následné realizaci, provedeme evaluaci a zhodnocení. Popíšeme realizaci klíčových kompetencí, které žáci v průběhu projektového dnu rozvíjely. Projektový den jsme vytvářeli se stanoveným záměrem, a to takovým, aby děti rozvíjely své vědomosti i dovednosti a odnesly si případně i nové poznatky. Dále se záměrem prožít něčeho nového, co by jim přineslo radost a rozvíjelo jejich kreativitu. Spolu s rozvíjením nových poznatků, vědomostí a dovedností jsme stanovili záměr (cíl) daného výstupu a spolu se stanoveným cílem jsme zvolili vhodné relevantní činnosti a příležitosti.

Projektové dny jsme rozložili do dvou dnů - na den bojový a den mírový. V bojovém dnu jsme se žákům snažili přiblížit, činnosti, jež by měl každý správný příslušník Armády České republiky s přehledem zvládnout. Na tomto dnu se objevilo stanoviště jako „přežití v přírodě, zdravotní příprava - kardiopulmonální resuscitace teorie, praktický nácvik kardiopulmonální resuscitace, chemická průprava – nasazení plynové masky (OM 90), oblékání se do protichemického obleku, tělesná příprava – formou opičí dráhy, vyzkoušení si fyzické zdatnosti jako simulace jedné z podmínek přijetí do této sféry. Vyzkoušet si žáci mohli také střelbu ze vzduchovky. Posledním stanovištěm v rámci tohoto dne byla ukázka „MUSADO“, tedy vojenského bojového systému sebeobrany a boje zblízka. Druhý den jsme pojali jako den mírový, ve kterém proběhla ukázka použití psa při výcviku – jak dokáže vyhledávat a pátrat po zbraních, municích či lidech. Vyzkoušet si také mohli radiové spojení pomocí vysílačky, tzv. spojovací činnost. Chybět také nemohla ani ukázka zbraní. K vidění a vyzkoušení bylo stanoviště, kde se maskovalo. V rámci tohoto dne bylo k vidění také spousta vojenské techniky, ve kterých se děti mohly svést a prohlédnout si, čím je taková vojenská technika vybavena uvnitř kabiny.

Název: Seznámení žáků prostřednictvím projektového dne základní školy Nezamyslice s Armádou České republiky

1. Cíl

- Hlavním cílem tohoto projektového dnu je seznámit žáky základní školy Nezamyslice, prostřednictvím aktivit, s Armádou České republiky. Žáci získají povědomí o fungování v této sféře.
- Přispívá k utváření úcty a hrdosti na Českou republiku
- Podporuje rozvoj teoretických i praktických dovedností i vědomostí
- Rozvoj kooperace, sounáležitosti, sebevyjadřování, rozvíjení pocitů, dojmů, prožitků
- Rozvoj seberegulačních mechanismů – sebepoznávání, autoedukace,

2. Pedagogické a metodické záměry

Záměrem je nechat si žáky vyzkoušet činnosti, připravené Armádou České republiky. Nedílnou součástí je také vštěpování morálních hodnot a vytvoření kladného vztahu k přírodě. Činnosti, které jsme použili pro zrealizování, nalezneme v následující přípravě. Využíváme metod zaměřené na seberozvoj, smyslové poznání, vytvoření si kladného vztahu k fyzické aktivitě, metody zaměřené na vlastní realizaci a prožívání.

3. Klíčové kompetence

Jednou z klíčových kompetencí je kompetence k učení, díky níž žák dokáže přijímat nové informace, třídit je, uvádět do souvislostí. Na základě této kompetence si žák vybírá vhodné metody, způsoby či strategie a je schopen řídit vlastní učení. (Bělecký, 2007, s. 20).

Kompetence k řešení problémů. Tzn., že samostatně dokáže problém vyhodnotit a stanovit řešení. Snaží se kriticky přemýšlet a uvědomuje si svoji zodpovědnost za svá rozhodnutí. Výsledky svých činů či rozhodnutí dokáže následně zhodnotit. (Bělecký, 2007, s. 25).

Kompetence komunikativní je zde také rozvíjena. Je potřeba se s žáky domluvit, např. při týmových úkolech. S tím souvisí i fakt, že dokáže naslouchat druhým lidem, snaží se zapojovat do diskuze a dokáže si obhájit svůj názor, popř. argumentovat. (Bělecký, 2007, s. 36).

Kompetence sociální a personální je při projektovém dnu rozvíjena ve velkém rozsahu. Nejde jen o spolupráci v kolektivu, ale žáci se snaží přispívat k příjemné atmosféře a upevňovat mezilidské vztahy. V případě pomoci je žák ochoten pomoc nabídnout. Žák si také vytváří pozitivní představu o sobě samém. (Bělecký, 2007, s. 44).

Kompetence občanská zde hraje také svoji roli. Žák se dokáže rozhodnout zodpovědně dle situace. Aktivně se zapojuje do kulturního a sportovního dění. Cení si tradic, kulturních i historických dědictví. (Bělecký, 2007, s. 54).

Pracovní kompetenci žák také rozvíjí. Žák je schopen dodržovat vymezená pravidla, bezpečně používá materiál nebo vybavení, se kterým přijde do kontaktu. Snaží se využít zkušenosti z jiných oblastí a přistupuje k výsledkům pracovní činnosti z hlediska ochrany svého zdraví i zdraví druhých, dbá na ochranu životního prostředí, ochranu kulturních a společenských hodnot. (Bělecký, 2007, s. 61).

4. Typ projektu

Projektový den byl navržen za účelem získání povědomí dětí a také spolupráce školní instituce s Armádou České republiky.

Místo realizace: Nezamyslice

Časová dotace: 2 dny/8 hodin

Počet a věk dětí: 6 – 15 let

Počet činností: 12

5. Realizace projektu

1. den

1. Stanoviště:

Téma: Přežití v přírodě

Cíl: na konci činnosti žáci:

- zapamatují si a vlastními slovy popíšu, co je potřeba k rozdělání kvalitního ohně
- dokážou pod odborným dohledem rozdělat oheň

Dílčí cíl – rozvoj jemné motoriky, zručnosti, soustředěnosti, vědomostí a dovedností

Pomůcky – křesadlo, suché větvičky, troud, kameny

Metoda: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktické (napodobování, manipulování)

Organizační forma: hromadná, skupinová

Žáci se po vyslechnutí pokynů vydali hledat potřebný materiál k rozdělání ohně. Poté, co se vrátili s potřebným materiálem, vytvořili ohniště, které bylo kolem dokola obloženo kameny. Do místa ohniště si vložily troud, který se snažily křesadlem pod odborným velením rozdmýchat. Před touto činností byla žákům předvedena názorná ukázka a provedeno poučení o bezpečnosti zacházení s ohněm. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

2. Stanoviště:

Téma: Zdravotní příprava - kardiopulmonální resuscitace teorie, praktický nácvik kardiopulmonální resuscitace

Cíl: na konci činnosti žáci:

- zaškrtní spolužákovi „krvácející ránu“ pomocí vojenského škrtidla/turniketu
- svými slovy popíše, co znamená pojem „resuscitace“

Dílčí cíl: rozvoj vědomostí a dovedností, zručnosti, psychická průprava

Pomůcky – vojenské škrtidlo/turniket

Metody: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktické (napodobování, manipulování)

Organizační formy: hromadná, skupinová

Žáci se rozdělili do dvou skupin a nastoupili si do dvojřadu za sebe. Formou zážitkové pedagogiky, kdy měly řady mezi sebou soutěžit, se žáci naučili zaškrcovat pomocí turniketu „krvácející ránu“ na levé noze. Předtím, než soutěž začala, žáci dostali do dvojice turniket, se kterým se naučili manipulovat. Smysl „hry“ spočíval v tom, že první žák z řady dostane do ruky turniket, a na povel „start“ začal svému spolužákovi vedle sebe zaškrcovat ránu. Po dokončení činnosti turniket poskládal do správné podoby, předal ho spolužákovi, kterému zaškrcoval „ránu“ a odešel na konec řady. Spolužák, který měl

v ruce turniket, se ho snažil co nejrychleji rozložit a zaškrtnout nohu zase spolužákovi vedle sebe. Tak manipulace s turniketem pokračovala až do doby, než došlo k žákovi, jenž byl na počátku hry jako první. Řada, která splnila manipulaci s turniketem nejdříve, vyhrála. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence sociální a personální
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

3. Stanoviště:

Téma: Chemická průprava – nasazení plynové masky (OM90)

Cíl: na konci činnosti dokáže:

- manipulovat s plynovou maskou při jejím nasazení
- nasadit plynovou masku ve stanoveném čase

Dílčí cíl: rozvoj jemné motoriky, soustředěnosti, rychlosti, efektivnosti

Pomůcky: plynová maska (OM90)

Metody: názorně demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktické (napodobování, manipulování)

Organizační formy: hromadná, skupinová

Po vysvětlení a názorné ukázce si skupina žáků vyzkoušela současně nasazení a sundání masky. Po vyzkoušení se skupina žáků postavila do řady a opět formou hry si zkoušeli nasazování plynové masky a její sejmutí z obličeje. Hra probíhala tak, že žáci stáli v řadě vedle sebe a na pokyn „masky nasadit,“ si žáci co nejrychleji měli masku nasadit a utáhnout na obličej tak, aby jim maska po zkontrolování těsnila. Ze hry vypadl ten, kdo si masku nasadil v nejpomalejším čase. Hra skončila v momentě, kdy zbyli tři nejrychlejší žáci, kteří byli následně odměněni medailí. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence pracovní

4. Stanoviště:

Téma: Ve stanoveném čase se obléknout do protichemického obleku

Cíl: na konci činnosti dokáže:

- ve stanoveném čase se obléknout do protichemického obleku

Dílčí cíl: rozvoj jemné motoriky, soustředěnosti, rychlosti, efektivnosti

Pomůcky: protichemický oblek

Metody: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktické (napodobování, manipulování)

Organizační formy: hromadná, skupinová

Žákům byly vysvětleny části chemického obleku, do kterého se nejdříve oblékla pověřená osoba, která jednotlivé části a postup obléknutí se do protichemického obleku názorně předvedla. Děti se následně do tohoto protichemického obleku zkusily obléknout taktéž. Nejdříve pod odborným dozorem, poté samostatně ve stanoveném čase. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

5. stanoviště:

Téma: Tělesná příprava – překonávání překážek (opičí dráha)

Cíl:

- žák překoná stanovené překážky opičí dráhy – viz přílohy

Dílčí cíl: rozvoj hrubé motoriky, soustředěnosti, rychlosti, efektivnosti

Pomůcky: kužely, mantinely, látkový tunel, gymnastická žíněnka, imitace granátu, házečiště

Metody: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž)

Organizační formy: hromadná, skupinová

Žákům bylo profesionálními vojáky předvedeno překonávání překážek opičí dráhy. Po názorném předvedení si žáci vyzkoušeli zdolání opičí dráhy sami. Do tohoto stanoviště se zapojovali zejména žáci mužského pohlaví. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi o náročnosti překonávání překážek a zhodnocení prováděné činnosti.

6. stanoviště:

Téma: MUSADO

Cíl: Žák se seznámí s vojenským bojovým systémem sebeobrany a boje zblízka

Dílčí cíl: rozvoj hrubé motoriky, soustředěnosti, rychlosti, efektivnosti

Pomůcky: gymnastická žíněnka

Metody: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktická

Organizační formy: individuální

Žákům byla profesionály názorně předvedena technika a správnost provedení vojenského bojového systému sebeobrany a boje zblízka - MUSADO. Po předvedení měli žáci možnost, vyzkoušet si s jedním z profesionálů tohoto bojového systému určitý chvat, při kterém ho profesionál šetrně položil na žíněnku. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

7. stanoviště

Téma: Střelba ze vzduchovky

Cíl: Žák se seznámí se vzduchovkou a provede mířenou ránu jistoty do bezpečného prostoru

Dílčí cíl: rozvoj jemné motoriky, soustředěnosti, přesnosti, koncentrovanosti

Pomůcky: vzduchovka, náboje, stojan s terčem

Metody: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktická (manipulace se vzduchovkou)

Organizační formy: individuální

Žákům byla profesionálními vojáky předvedena manipulace se vzduchovkou. Nejdříve byla provedena instruktáž a poučení, jak se vzduchovkou zacházet, včetně poučení o bezpečnosti. Žákovi poté bylo, pod odborným vedením a dozorem, umožněno si ze vzduchovky vystřelit na terč. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

2. den

1. stanoviště

Téma: Využití psa při výcviku Armády České republiky – vyhledávání zbraní, munice či osob, pátrání

Cíl:

- žák se seznámí s využitím psa při výcviku

Dílčí cíl: rozvoj soustředěnosti, vědomostí, znalostí

Pomůcky: překážky, zbraně, munice, osoby, pes určený k výcviku AČR

Metody: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování)

Organizační formy: hromadná

Žákům byla zprostředkována názorná ukázka psovoda, který záměrně vyhledával schované předměty související s armádním prostředím – vyhledávání zbraní, munic či osob. Po činnosti následovala reflexe formou diskuze a zodpovězení mnoha dotazů ze strany žáků.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence občanské

2. stanoviště**Téma: Maskování****Cíl:**

- žák se seznámí s vojenským maskováním a na spolužákovi maskování vyzkouší

Dílčí cíl: rozvoj hrubé motoriky, soustředěnosti, rychlosti, efektivnosti

Pomůcky: barvy na obličej (zelená, tmavě zelená, černá)

Metody: názorně-demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktická

Organizační formy: skupinová

Žákům bylo profesionálně názorně předvedeno maskování. Po předvedení byly žákům poskytnuty barvy na obličej, a ve dvojicích se vzájemně namaskovali. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

3. stanoviště**Téma: Spojovací činnost**

Cíl: na konci činnosti dokáže:

- seznámí se se spojovací činností a zároveň si vyzkouší manipulaci se spojovacími prostředky (vysílačky)

Dílčí cíl: rozvoj, soustředěnosti, rychlosti, efektivnosti,

Pomůcky: vysílačky

Metody: názorně demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktické (napodobování, manipulování)

Organizační formy: skupinová

Žáci byli profesionály seznámeni se spojovací činností – představení vysílačky, manipulace s ní a následné vyzkoušení. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi a zhodnocení prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- kompetence občanské
- kompetence pracovní

4. stanoviště

Téma: Zkouška fyzické zdatnosti pro vstup do ozbrojených sil ČR

Cíl: na konci činnosti dokáže:

- technicky správně provést sedy-lehy a kliky vzhledem ke specifickým zvláštnostem věkové kategorie

Dílčí cíl: rozvoj hrubé motoriky, rychlosti, efektivnosti,

Pomůcky: gymnastická žíněnka

Metody: názorně demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), praktické

Organizační formy: individuální

Pro žáky byla připravena tzv. fyzická zkouška zdatnosti, která je nezbytnou podmínkou pro přijetí do ozbrojených sil ČR. Profesionálové předvedli cviky jako sed-leh, kliky, a zároveň upozornili na správné provádění cviku. Žáci si vyzkoušeli 20 sedů-lehů za minutu a 10 kliků za minutu. Náročnost činností byla přiměřená a uzpůsobená specifickým zvláštnostem každé věkové kategorie. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi o náročnosti prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence pracovní

5. stanoviště

Téma: Ukázka zbraní, které využívá Armáda České republiky

Cíl: na konci činnosti dokáže:

- seznámí se zbraněmi – Útočná puška CZ BREN 2; Útočná puška 5, 56 x 45 mm 805 BREN A1/A2; CZ SCORPION EVO 3 S1; 7, 62 mm samopal vzor 58; Pistole CZ 75 SP-01 Phantom; Samonabíjecí pistole Glock; Pistole CZ P-10 C
- pod odborným dohledem a s pomocí žáci provedou rozborku a sborku Útočné pušky CZ BREN 2
- pod odborným dohledem a s pomocí žáci naplní slepými náboji zásobník

Dílčí cíl: rozvoj představivosti

Pomůcky: stůl; slepé náboje; Útočná puška CZ BREN 2; Útočná puška 5, 56 x 45 mm 805 BREN A1/A2; CZ SCORPION EVO 3 S1; 7, 62 mm samopal vzor 58; Pistole CZ 75 SP-01 Phantom; Samonabíjecí pistole Glock; Pistole CZ P-10 C

Metody: názorně demonstrační (předvádění a pozorování, instruktáž), dovednostně-praktické (napodobování, manipulování)

Organizační formy: hromadná, skupinová

Pro žáky byla připravena ukázka pěchotních zbraní, které si pod profesionálním dohledem mohli vzít i do ruky, a prohlédnout si je detailněji. Ke každé zbraní profesionál řekl stručný výklad - k čemu, a kde se většinou daná zbraň využívá. Žáci měli směrem k profesionálovi mnoho dotazů, na které se profesionálové snažili co nejpřesněji odpovědět. Následně profesionál ukázal a provedl rozborku a sborku Útočné pušky CZ BREN 2, kterou si žáci mohli individuálně vyzkoušet. Měli také možnost naplnit si zásobník slepými náboji. Reflexe činnosti spočívala v diskuzi o náročnosti prováděné činnosti.

Směřujeme ke kompetencím:

- kompetence k učení
- kompetence pracovní

5.2 Shrnutí a diskuze

Z projektového dnu, který jsme realizovali na základní škole, usuzujeme, že vztah mezi školní institucí a armádou, je opravdu důležitý. Nejenom, že přispívá k propojenosti školství s různými sférami, což považujeme za podstatné, aby i žákům ve školství byla nabízena široká škála možností setkat se např. s profesemi, ke kterým by se v běžném životě žáci na základní škole, nedostali. Formou zážitkové pedagogiky, se žáci seznámili, a zároveň si mj. i prakticky vyzkoušeli, co musí vojáci běžně zvládat v rámci svého povolání. Žáci měli možnost seznámit se s prostředím, které je nejenom pro ně, ale i pro zaměstnance školy, a obecně veřejnost velmi atraktivní. To potvrdilo nadšení žáků, kteří se připravených stanovišť měli možnost zúčastnit. Většina žáků se s touto sférou setkala poprvé, jiní byli částečně obeznámeni např. od rodinných příslušníků pracujících v Armádě České republiky. Žáci měli možnost vyzkoušet si celkem 12 stanovišť, které jsme rozložili do dvou dnů. Na stanovištích jsme žákům namodelovali situační cvičení ve zlehčené podobě, kterým reálně prochází každý voják z povolání při vstupu do Armády, a tyto činnosti musí bezpodmínečně zvládat. Žáci k úkolům přistupovali se zodpovědností, až opatrností, ale zároveň se nebáli vyzkoušet si jakoukoliv výzvu. Zaujali je zejména zbraně, u kterých si mohli zkusit jejich rozložení a následné složení, tedy rozborku a sborku. Přípraveny byly také zásobníky, do kterých si mohli zkusit doplnit náboje. O tuto činnost byl zájem zejména u chlapců. Na tomto stanovišti zároveň probíhalo i poučení o bezpečné manipulaci se zbraní, kterou musí taktéž každý voják z povolání znát, a dbát na její dodržování. Na stanovištích stáli vojáci, kteří žáky obohacovali svými zkušenostmi, ať už z České republiky nebo ze zahraničních misí. Pro některé žáky bylo velkým zážitkem pracovat s něčím, pro dnešní dobu, netypickým, jako je např. křesadlo. Spousta žáků se s tímto nástrojem pro rozdělávání ohně setkala poprvé, a měli radost, že si mohli vyzkoušet něco nového a zajímavého. Domníváme se, že se nejedná o pouhé seznámení se s danou činností, ale zároveň u dětí vyvoláváme pocit, jenž můžou zažít jen v případě pobytu v přírodě. Vytváříme tedy zároveň podmínky a kladný vztah k budování si pozitivního postoje nejen k fyzické aktivitě, ale i k pobytu v přírodě (provázanost s environmentální výchovou). Zejména v 21. století, které označujeme za dobu digitálních technologií, považujeme nejen za potřebné, ale také nutné nabízet dětem takové činnosti a aktivity, jež budou spjaté s pobytem venku.

ZÁVĚR

Závěrem bychom chtěli podotknout pozitivní postoj žáků a jejich nadšení pro poznání něčeho nového, neobvyklého. Nejen, že se žáci nebáli odpovídat na dotazy ze strany kvalifikovaných lidí, ale nebáli se ani vyzkoušet si připravené stanoviště, které obnášelo zapojení psychomotoriky, a s ní spojenou vnímavost, efektivnost a soustředěnost. Právě rychlost, soustředěnost a efektivnost je v armádním prostředí stěžejními aspekty, jež musí každý jedinec bezpodmínečně zvládat. Připravené aktivity navozovali právě takové prostředí.

V teoretické části jsme se seznámili se základními dokumenty, jež jsou nezbytné pro správné fungování každé základní školy. Dále jsme se zmínili o metodě, kterou jsme využili při realizaci projektového dne. Zabývali jsme se také tím, jak lze projektovou výuku naplánovat a rozčlenit do několika fází. Za stěžejní jsme považovali zmínit se o motivaci, která je nedílnou součástí pro výkon jakékoliv činnosti. Nastínili jsme také prostředí Armády České republiky, a s ní spojený Ústavní pořádek. Popsali jsme koncepci přípravy občanů k obraně státu, čímž jsme ukázali propojení armádního prostředí s prostředím školním. V rámci spolupráce jsme se zmínili o projektu „Hnutí na vlastních nohou – Stonožka.“

Praktickou část jsme realizovali pomocí projektového dne, jež proběhly ve dvou dnech. Měli jsme připravených 12 stanovišť, na kterých si žáci měli možnost vyzkoušet širokou škálu aktivit, počínaje od aktivit zaměřené na soustředěnost, bystrost až po aktivity vyžadující překonávání překážek a jistou fyzickou zdatnost.

Na základě analýzy, jež vyplynula z realizovaných projektových dnů, bychom chtěli podotknout, že je velmi důležitá spolupráce základních škol s prostředím, které není žákům v běžném životě lehce zprostředkovatelné. Žáci by měli mít možnost seznámit se s neznámým prostředím, rozšiřovat si obzory, získávat nové zkušenosti a zážitky spojené se získáváním nových informací. Díky realizovaným projektovým dnům jsme měli možnost pozorovat, jak jsou žáci z nových poznatků nadšení. Nadšenost jsme usoudili z toho, že žáci projevovali zájem ve smyslu dotazů z jejich strany, a ve velké míře byla patrná i zvědavost. Zpozorovali jsme však, že větší nadšení bylo ze strany chlapců, kteří se do aktivit zapojovali s větším zapálením, kdežto dívky byly v tomto směru zdrženlivější. V průběhu realizace nenastal problém, že by úkol někdo nechtěl vyzkoušet nebo by mu byl nepříjemný. Do aktivit se zapojili všichni žáci.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

ATKINSON, Rita L. *Psychologie*. Přeložil Erik HERMAN, přeložil Miroslav PETRŽELA, přeložil Dagmar BREJLOVÁ. Praha: Portál, 2003. ISBN 9788071786405.

BĚLECKÝ, Zdeněk. *Klíčové kompetence v základním vzdělávání*. V Praze: Výzkumný ústav pedagogický, 2007. ISBN 978-80-87000-07-6.

COUFALOVÁ, Jana. *Projektové vyučování pro první stupeň základní školy: náměty pro učitele*. Praha: Fortuna, 2006. ISBN 80-7168-958-0.

DVOŘÁKOVÁ, Markéta. *Projektové vyučování v české škole – vývoj, inspirace, současné problémy*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 9788024616209.

CHUDÝ, Štefan a Svatava KAŠPÁRKOVÁ. *Didaktická propedeutika*. 2. vyd. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2007. ISBN 978-80-7318-552-7.

KRATOCHVÍLOVÁ, Jana. *Teorie a praxe projektové výuky*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 978-80-210-4142-4.

LAWTON, Denis a Peter GORDON. *Dictionary of education*. Sevenoaks, Kent: Hodder & Stoughton, 1993. ISBN 9780340531792.

MAŇÁK, Josef a Vlastimil ŠVEC. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. ISBN 80-731-5039-5. s. 219.

OBST, Otto. *Obecná didaktika*. 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. ISBN 978-80-244-5141-1.

PASCH, Marvin. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2005, c1998. ISBN 80-7367-054-2.

PLHÁKOVÁ, Alena. *Učebnice obecné psychologie*. Praha: Academia, 2004. ISBN 978-80-200-1499-3.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8.

SITNÁ, Dagmar. *Metody aktivního vyučování: spolupráce žáků ve skupinách*. Vyd. 2. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0404-6.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. Praha: Grada, 2007. Pedagogika (Grada). ISBN 978-80-247-1821-7

STERNBERG, R. (2002). *Kognitivní psychologie*. Praha: Portál

ŠIMONÍK, Oldřich. *Úvod do didaktiky základní školy*. Brno: MSD, 2005. ISBN 80-86633-33-0.

VÁGNEROVÁ, Marie. *Školní poradenská psychologie pro pedagogy*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-1074-4.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha. [Praha]: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8, s. 7.

SEZNAM INTERNETOVÝCH ZDROJŮ

DUFFKOVÁ, Jana. Heuristika. *Sociologická encyklopedie* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2018 [cit. 2021-10-11]. Dostupné z: <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Heuristika>

Historie vojenských přísah a současný text vojenské přísahy. *Ministerstvo obrany České republiky* [online]. Praha: Ministerstvo obrany České republiky, 2019 [cit. 2022-01-04]. Dostupné z: <https://www.acr.army.cz/historie/-10111/>

Hnutí na vlastních nohou. *Www.stonozka.org* [online]. [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: http://www.stonozka.org/o_nas.html

KRESA, Dan. Zaved'me širší spolupráci armády a škol!. *Www.armyweb.cz* [online]. Army web, 2016 [cit. 2022-01-19]. Dostupné z: <https://www.armyweb.cz/clanek/zaveme-sirsi-spolupraci-armady-a-skol>.

Kurikulum. *Kurikulum S* [online]. NÚOV, 2008 [cit. 2021-12-09]. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/kurikulum/co-je-to-kurikulum>.

MAZÁČOVÁ, Nataša. Možnosti a meze projektové výuky v současné škole. *Metodický portál RVP* [online]. Metodický portál RVP, 2007 [cit. 2021-12-09]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/1288/MOZNOSTI-A-MEZE-PROJEKTOVE-VYUKY-V-SOUCASNE-SKOLE.html>

MAZÁČOVÁ, Nataša. Možnosti a meze projektové výuky v současné škole. *Metodický portál RVP* [online]. Metodický portál RVP, 2007 [cit. 2021-12-09]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/c/z/1288/MOZNOSTI-A-MEZE-PROJEKTOVE-VYUKY-V-SOUCASNE-SKOLE.html>

Obecné informace. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha 10: NÚV, 2021 [cit. 2021-8-31]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/obecne-informace>

Pojmenování armády. *Czech army and defence magazine* [online]. CZDEFENCE.cz – Czech Army & Defence Magazine [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.czdefence.cz/acr>

Pro školy a učitele - POKOS. *POKOS* [online]. Ministerstvo obrany České republiky [cit. 2022-01-20]. Dostupné z: <https://pokos.army.cz/pro-skoly-ucitele>

Příprava občanů k obraně státu. In: . Praha: Ministerstvo obrany, 2019. Dostupné také z: https://www.mocr.army.cz/images/id_40001_50000/46088/Koncepce_p_ravy_ob_an_k_obran_st_tu_2019-2024.pdf

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání [online]. Praha: MŠMT, 2017. 5 s. [cit. 2021-09-01]. Dostupné z WWW: <RVP ZV 2017-1.pdf>

RVP pro základní vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha: NÚV, 2021 [cit. 2021-9-1]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani>

RVP ZV se změnami. In: *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání* [online]. Praha: MŠMT, 2021 [cit. 2021-12-12]. Dostupné z: <https://revize.edu.cz/files/k1-rvp-zv-se-zmenami.pdf>

Souhrnné informace o povinném předškolním vzdělávání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. Praha 1: MŠMT, 2021 [cit. 2021-8-31]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/predskolni-vzdelavani/informace-o-povinnem-predskolnim-vzdelavani>

Ústava České republiky. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1969-2>

Ústavní pořádek ČR. *Czech army and defence magazine* [online]. CZDEFENCE.cz – Czech Army & Defence Magazine [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.czdefence.cz/acr>

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1998-110>

Václav Příhoda [online]. In: . Brno: Katedra filosofie, s. 1 [cit. 2021-9-10]. Dostupné z: <https://www.phil.muni.cz/fil/scf/komplet/prihod.html>

Základní vzdělávání. *Národní ústav pro vzdělávání* [online]. Praha 10: NÚV, 2021 [cit. 2021-8-31]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/zakladni-vzdelavani>

Zákon č. 219/1999 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-219>

Zákon č. 561/2004 Sb. Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). *Www.zakonyprolidi.cz* [online]. @ AION CS, 2004 [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

Zákon č. 74/1990 Sb. *Zákony pro lidi* [online]. AION CS [cit. 2022-01-03]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1990-74>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Systém kurikulárních dokumentů	8
Obrázek 2 Grafické znázornění projektu	16

SEZNAM ZKRATEK

IVP	Individuální vzdělávací plán
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
ŠVP	Školní vzdělávací program
ČSLA	Československá lidová armáda
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní Republika
ČsA	Československá armáda
OSN	Organizace spojených národů
NATO	North Atlantic Treaty Organization (Severoatlantická aliance)
AČR	Armáda České republiky
POKOS	Příprava občanů k obraně státu
ZŠ	Základní škola

PŘÍLOHY

Příloha č. 1

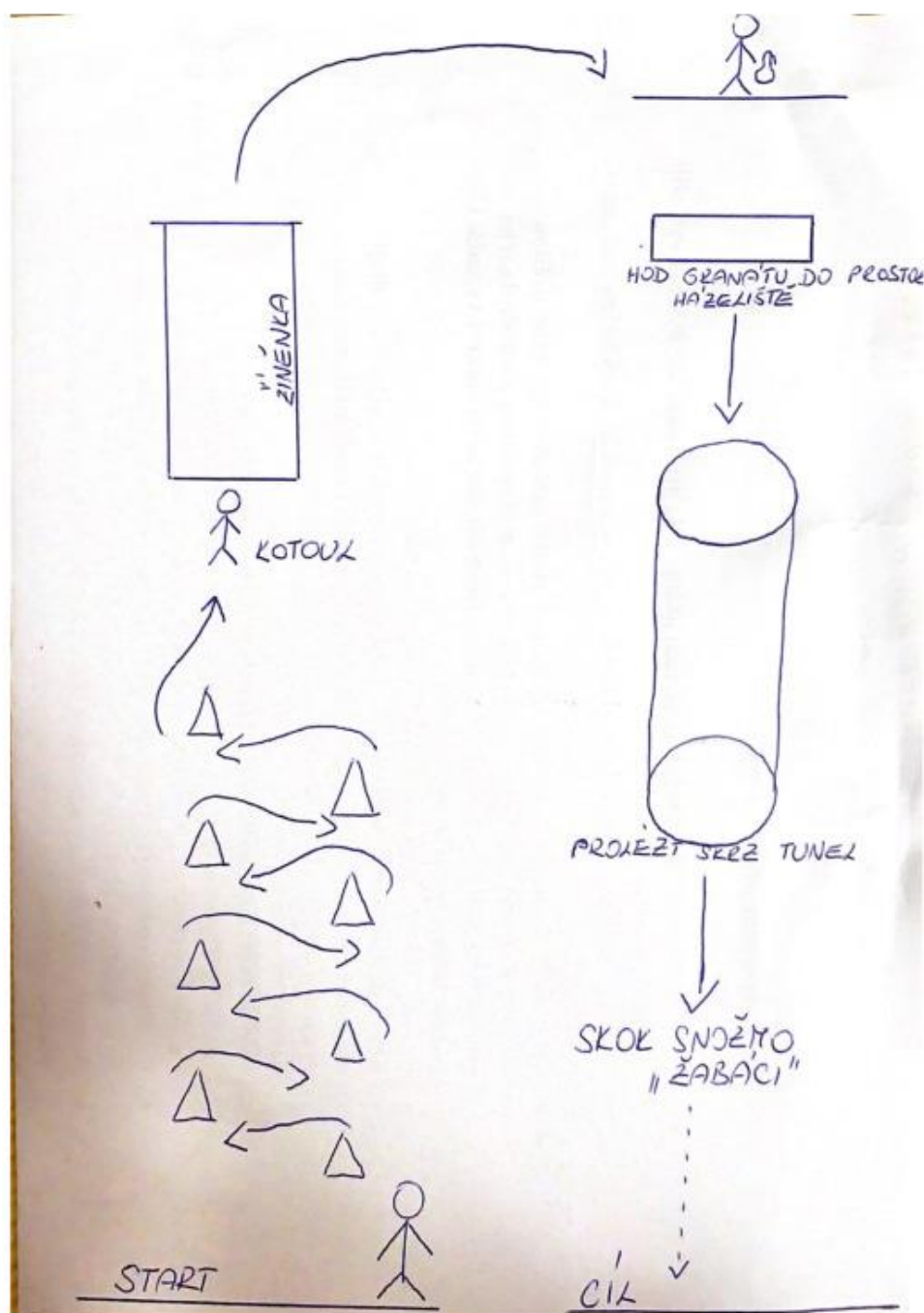

Schéma opičí dráhy (vlastní tvorba) – 1. den/stanoviště č. 5

ANOTACE

Jméno a příjmení	Radek Řečinský
Název katedry a fakulty	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce	Doc. PhDr. Martina Fasnerová, Ph. D.
Rok obhajoby	2022

Název práce	Projektové dny žáků základních škol ve spolupráci s Armádou České republiky
Název v angličtině	Project days of primary school students in cooperation with the Czech Army
Anotace práce	Bakalářská práce se zabývá projektovými dny žáků základních škol ve spolupráci s Armádou České republiky. V teoretické části jsou vymezeny základní pojmy související s tématem práce včetně legislativ, související jak s resortem obrany, tak s resortem školství. V praktické části jsme analyzovali projektový den a výsledky, k nimž jsme pomocí analyzování dospěli, jsou v bakalářské práci prezentovány a následně vyvozeny závěry.
Klíčová slova	Projektový den, legislativa, motivace, vyučovací metoda, Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání, klíčové kompetence, Armáda České republiky
Anotace v angličtině	The bachelor thesis deals with Project days of primary school pupils with cooperation with the Army of the Czech Republic. The theoretical part defines the main terms related to the topic of this thesis, including legislation that related to both the Ministry of Defense and the Ministry of Education. The practical part deals with the analysis of project days. There are public results of the research that we detected using the analyzing and a conclusion is formed based on these results.
Klíčová slova v angličtině	Project day, legislation, motivation, teaching method, Framework Education Programme for Basic Education, key competencies, Army of the Czech Republic
Přílohy vázané k práci	1 příloha vázána k práci
Rozsah práce	53 stran
Počet znaků	85 404

Jazyk práce	Český jazyk
Počet titulů použité literatury	18